Historisk upplysning ovanifrån

TV4 repriserar *Band of Brothers* lagom till 60-årsfirandet av krigsslutet. För något år sedan var det dagen-D och *Menige Ryan* som gällde för hela slanten. Infanterister med leriga kängor som kom över havet – när kriget i det väsentliga var avgjort – för att rädda Europa.

Inte en sovjetisk stridsvagn så långt ögat kunde nå.

TEXT: MARTIN SCHIBBYE

INFANTERISTERNA I BAND of Brothers är dessutom dåliga på att gräva ner sig, något som infanterister annars brukar få lära sig, och dör på marken. Så är kriget slut.

Detta är också så långt man brukar hinna i gymnasiets historieundervisning. Det börjar med den tjugo minuter långa inledningsscenen till *Rädda menige Ryan* och så mycket längre kommer man inte i förståelsen av det andra världskrigets orsaker eller händelser. Det är inte en slump.

Historieämnet är i dagarna mer världsåskådning än ett ämne.

Och nu på 60 årsdagen av segern försöker man att skriva om historien ytterligare. Vi ska förmås att glömma att det var Sovjetunionen som besegrade Nazityskland; att det var Stalin som knäckte ryggen på Hitler.

Under nästan tre år, från slutet av juni 1941, då Tyskland angrep Sovjet, till början av juni 1944, då Sovjets allierade i väst senfärdigt landsteg i Normandie, fördes kriget i Europa bara på en front, den östra. Sovjet lämnades att ensamt stå upp mot Hitler och orsakade under den här tiden 93 procent av tyskarnas förluster. Till ett pris av 27 miljoner döda. Som jämförelse förlorade USA 292 000 soldater under kriget och inga civila. Storbritannien 240 000 döda i strid och 65 000 civila.

GLÖM BAND OF BROTHERS, glöm menige Ryan. Sovjets stridvagnar och befolkning räddade oss undan hitlerfascismen så gott som ensamt.

Men om detta må vi inte berätta. I GP skriver Hjörne den 15/5 att vi ska tacka Churchill för segern. Enligt Hjörne en man med "lysande intellekt, han var enastående modig och framsynt. Tidigt förutsåg han Hitlers planer. Churchill var helt ensam om sin uppfattning". Och "Hitler var ytterst nära att vinna kriget och hade kanske gjort det om det inte vore för Churchills ledarskap."

Churchill var en vidrig reaktionär, bland annat starkt entusiastisk till att använda giftgas mot "ociviliserade stammar", som till exempel i Irak efter första världskriget ('The moral effect should be good… and it would spread a lively terror'). Han kämpade lika mycket, eller kanske framför allt mot Sovjetunionen och socialismen och ville vid krigsslutet sluta en separatfred med Tyskland, vänta med att avrusta Hitlerarmén och förklara det ideologiskt korrekta kriget mot socialismen.

Precis som han hade gjort som krigsminister 1917 när han ledde England och ett femtontal andra länders arméer i intervention av Ryssland efter revolutionen.

"… den har överallt kommit till makten så gott som uteslutande med stöd av de borgerligt, antisocialistiskt inriktade folkgrupperna, den har i sina grunddrag bevarat den borgerliga produktionsordningen, den privata äganderätten till produktionsmedlen, den i princip fria konkurrensen, och den avvisar tanken på ekonomisk utjämning."

Herbert Tingsten skriver i Nazismens och fascismens idéer (1936, 1965) om nazismens klassinnehåll som mer eller mindre har raderats ut ur den nutida historieskrivningen. Att fascismen och nazismen är borgerlig till sin karaktär är en viktig insikt.

DAGENS HISTORIELÖSHET får också andra konsekvenser. Så kan EU:s propagandaminister, vår egen Margot Wallström, i ett tal den 12 maj i Theresienstadt i Tjeckien hävda att motståndarna till EU:s nya grundlag är sammankopplade med nazismen. Efter att ha beskrivit nazisternas förbrytelser under andra världskriget sade hon:

"Trots detta finns de som i dag vill kassera den överstatliga idén. De vill att EU ska gå tillbaka till det gamla mellanstatliga sättet att sköta saker. Jag säger att dessa människor borde komma till Terezin och se vart den gamla vägen leder."

Den sista meningen togs senare bort från talet då det publicerades på EU-kommissionens hemsida. Så används historien av dagens reaktionärer som ett tillhygge i den politiska debatten. Budskapet är tydligt: hedra de döda i andra världskriget genom att vara för EU och det nya EU-fördraget.

"Det är cyniskt och förringar Sovjetunionens insatser för freden."

TENDENSEN NU är också att freden inte är något att fira eftersom Röda arméns ankomst bara innebar att länder gick från nazism till kommunism. "Fråga lägerfångarna i Auschwitz om de delar den analysen" skriver historikern Åsa Lindeborg i Aftonbladet. Det liberala ungdomsförbundet är inne på att hävda motsattsen när de på sin hemsidan den 9 maj skriver att "en tyranni byttes mot en annan" man passar också på att kalla fredsslutet för "60 bra argument för EU". Det är cyniskt och förringar Sovjetunionens insatser för freden, samt förlänger EU:s historia. I detta spel skriver man också om baltstaternas historia.

"Denna ohyggliga katastrof har framkallats av ett jämförelsevis litet band yrkesrevolutionärer, till större delen judar, som tagit makten över den olyckliga ryska nationen, i all dess svaghet och okunnighet. Och med grym logik påtvingat den alla dessa kommunistiska doktriner, som vi höra så ogenerat utbasuneras här i landet. I Ryssland har de förverkligat dem. De har i sanning omsatt terrororden i handlingar. Och de har utan barmhärtighet dödat var och en som motsatt sig dem."

■■ Winston Churchill sa i ett radiotal den 4 september 1921 med anledning av den ryska revolutionen 1917.

I SAMMANHANGET NÄMNER man inte heller den stora uppslutningen av hundratusentals balter på tysk sida och deras entusiastiska deltagande i Hitlers "Einsatzkommandon" Särskilt i Estland och Lettland köade man för att hjälpa nazisterna i kriget och därmed utrota judar och kommunister. I bägge länderna bildades hängivna SS-legioner. Redan i januari 1942 rapporterade nazisterna att Estland var "Judenfrei". Litauens judar drabbades hårdast. Av Lettlands bortåt 200 000 judar överlevde 320. Om detta hör man inte ett ord.

Det man gör genom att sätta in 1980-talets baltiska självständighetsrörelse till 1945 är historieförfalskning. 1945 befriades de baltiska länderna efter fyra år av det mest brutala fascistiska förtryck. Utövat av de tyska ockupationstrupperna.

MAN KAN DISKUTERA händelserna 1940, då sovjetiska skyddstrupper gick in i Estland, Lettland och Litauen, som då regerades av tyskvänliga högerdiktaturer. Det var detta år och under dessa omständigheter som de baltiska ländernas nyvalda parlament med bred majoritet beslutade att ansöka om anslutning till Sovjetunionen. Men man kan inte diskutera händelserna 1945. Röda armén befriade Estland, Lettland och Litauen och hälsades också som befriare av arbetarmassorna i de baltiska länderna. Anslutningen till Sovjetunionen ifrågasattes inte av folkmajoriteterna och den ifrågasattes inte heller av det internationella samfundet. Ockupationsteorin innebär att acceptera den baltiska borgerlighetens förskönande omskrivning av sin egen smutsiga historia.

Sovjetunionens seger i andra världskriget ändrade styrkeförhållandena i världen. Det gav snart nog ett socialistiskt block som omfattade en tredjedel av mänskligheten. Men det gav också nationell befrielse i det som numera kallas tredje världen. Detta bör understrykas i dessa tider av förljugenhet. Sovjet var inte perfekt och utvecklades dessvärre i fel riktning. Men Sovjets existens utgjorde ändå en motkraft till den imperialism vi känner idag.

Därför är Sovjets seger i andra världskriget en seger att fira, inte bara för ryssarna utan för alla progressiva människor i världen. Och därför är det nödvändigt att bekämpa omskrivning av historien. ★

"Så slutade slaget vid Omdurman - den mest elegant seger som vetenskapens vapen någonsin vunnit över barbarer. På fem timmar hade den starkaste och bäst beväpnade här av vildar, som någonsin ställts upp emot en europeisk stormakt, utan större svårighet, med jämförelsevis liten risk och obetydliga förluster för segrarna blivit slagen och driven på flykten...För den stora massan av dem som tog del i Englands krig i dessa flydda sorglösa tider, var detta endast ett inslag i en härlig sport"

■■ Winston Churchill Efter slaget i Omdurman 1898, då britterna dödade 11000 sudaneser med de nya vapnen i boken *The River War: An Historical Account of The Reconquest of the Soudan*, översättning Sven Lindqvist.

rebellfakta:

Sovjetunionens förluster

■■ 27 miljoner döda och 18 miljoner sårade. Detta kan jämföras med Storbritanniens cirka 500 000 och USA:s 302 000 döda soldater under hela kriget.

■■ Till Sovjets mänskliga förluster skall också läggas de materiella: Tyskarna och deras allierade förstörde helt eller delvis 15-20 storstäder, 2 000 mindre städer och 70 000 byar.

Över sex miljoner byggnader lades i grus och aska. 32 000 fabriker, över 60 000 kilometer järnvägsräls, 90 000 kilometer landsväg och 90 000 broar lades i spillror.

■■ Tusentals gruvor och oljekällor förstördes och väldiga mängder industriutrustning fördes till Tyskland.

■■ 98 000 kollektivjordbruk plundrades när tyskarna och deras allierade lade beslag på sju miljoner hästar, 17 miljoner nötkreatur, 20 miljoner grisar och 27 miljoner får och gettet, allt antingen slaktat eller fört till Tyskland. Källa: *Lennart Palm, historiker. Göteborgs universitet.* ★